

NOTITIES

schelven

8 geloof in vooruitgang

14 vooruitgang & liberalisme

22 vooruitgang & de bijbel

26 geen bewijs vooruitgang

20 vooruitgangse geloof = een religie.

id wirbelt über dem Göttergarten
aus der Ferne? Wer einmal mit
Roms gewandert ist, muss inne
e an den ewigen, kontinuierlichen
Laat dit alles waar zijn, de be-
r in vindt, heeft het toch niet.
milieu zegt ons nog niets omtrent
zelf. Heel best kan die beschaving
erken nadat de schelp, waarin zij
gelegen, aan stukken werd ge-
ag, waarvan er gewag in wordt
nweersprekelijk bewijs hiervan?
et op beschaming uitloopt, is ten
gende: dat ik er mij van vergewis
n spreken over vooruitgang uit
oel men dien vooruitgang op weg
astgesteld zijnde, dan vervolgens
op het gebied waarnaar die norm
n, een nauwkeurig onderzoek der
tgang mag doen spreken.
maatstaf, naar welke men tot het
en van vooruitgang in eenig his-
adeeren! En het doel, dat men er

zich bij denkt!

Daar op dit gebied de dingen vrij sterk dooreengestrengeld
liggen, kan alleen zorgvuldige onderscheiding ons voor verwarring
vrijwaren.

Geleerden, die achteraf over dien vooruitgang en over het
vooruitgangsgeloof zijn gaan nadenken, hebben zulk een maat-
staf, waarvan wij bij onze beoordeeling hebben uit te gaan, zeer
zeker aangegeven. Hegel bijv. gaf de mate van vrijheid, waar-
van de achtereenvolgende generaties zich bewust zijn geweest,
als toetssteen aan. Herder mat de verschillende cultuurtijdper-
ken weer in 't bijzonder naar hun gehalte aan humaniteit af.
Rickert vraagt zich weer meer af in hoeverre een periode waar-
den realiseert. Enz. enz. Doch dit zijn dingen, die ons eigenlijk op
het oogenblik maar weinig interesseeren. Want het gaat ons hier
en nu niet om de idee van den vooruitgang zooals er abstract
mee geëxperimenteerd wordt in de laboratoria der onderzoekers.